

ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

AN UNDERSTANDING FOR DEMOCRATIC REGIME OF HIGH SCHOOL STUDENTS IN MUANG DISTRICT, LAMPANG PROVINCE

ธีระวัฒน์ แก้วลังกา*

Theerawat Kaewlangka

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย และ 2) ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้วยการวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษาถึงปัจจัยด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย จากนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่ศึกษาในปี 2562 ทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวน 370 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ คือ ค่าเฉลี่ยค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า ความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ล้วนส่งผลทางบวกต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้งสิ้น โดยมีค่านำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐานเท่ากับ .700, .278 และ .256 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตามลำดับ

รัฐบาลควรกำหนดให้สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการเรียนการสอนในด้านความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยเป็นวิชาหลักในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้สามารถพูดคุยสนทนาในประเด็นทางการเมืองทั้งในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน ส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในเวทีหรือสถานที่ต่างๆ และต้องสร้างกิจกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้มีความสม่ำเสมออย่างเป็นอิสระโดยไม่ปิดกั้น จะทำให้การพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศเป็นไปอย่างมีระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

คำสำคัญ: ความเข้าใจ, การปกครอง, ระบอบประชาธิปไตย, มัธยมศึกษาตอนปลาย

* อาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ วิทยาลัยสงฆ์นครลำปาง

ABSTRACT

The purposes of this research were to study: 1) The level of understanding for democratic regime and 2) Study factors affecting democratic political understanding democratic regime of High School student in Muang District, Lampang Province by using questionnaires from the 370 High School Students are studied in 2019 of 7 schools in Mueang District, Lampang Province. The data were analyzed by using descriptive statistics and inferential statistics with multiple regression analysis by study factors affecting democratic political understanding.

The results showed that the level of understanding democratic regime of High School Student in Muang District, Lampang Province, consists of: access to political news, political participation and gaining knowledge about democracy are affect the understanding for democratic regime of high school student in Muang District, Lampang Province, with the significance weight of variables in the form of standard scores equal to .700, .278 and .252 with statistical significance at the level of .01, respectively. The government should require educational institutions to focus on teaching in truly democracy which is the main subject in curriculum at high school level. Promote and provide opportunities of political discussions in family, school, and community. Encourage them participation in political activities in various forums or places and must create democratic political activities that are always, independent, free from blocking. It will make the democratic political development of country systematically, continuously and sustainably in the future.

Keywords: Understanding, Domination, Democratic Regime, High School

บทนำ

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมิใช่เป็นระบอบที่ดีที่สุดเท่าที่มนุษย์คิดค้นขึ้นมา ถึงแม้ประเทศไทยจะนำมาใช้ในการปกครองประเทศ 80 กว่าปีแล้วก็ตาม แต่ไม่ได้ทำให้ประเทศก้าวไปสู่ความเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วดังเช่นประเทศอื่นๆ ที่ใช้ระบอบการปกครองแบบเดียวกัน ซึ่งการปกครองแบบประชาธิปไตยจะดีหรือไม่ดีมิได้อยู่ที่เนื้อหาของสาระของแนวคิด และทฤษฎีประชาธิปไตย แต่ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของผู้ที่ใช้อำนาจแทนประชาชน จากการศึกษาประวัติศาสตร์จะพบข้อมูลจำนวนมากที่ระบุถึงการไม่สามารถจะทำให้ประเทศไทยไปสู่ความทันสมัยได้ อย่างไรก็ดีตาม การปกครองแบบประชาธิปไตยยังคงขับเคลื่อนประเทศต่อไปด้วยหลักการปกป้องสิทธิ เสรีภาพ จนนำไปสู่ความเสมอภาค ภราดรภาพ อีสรภาพในแง่ใดแง่หนึ่ง¹ การปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้นถือเป็นการปกครองโดยประชาชน และเพื่อประชาชน บทบาททางการเมืองของประชาชนในฐานะที่เป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตยจึงเป็นหัวใจของระบบนี้ ดังนั้นการเข้ามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองของประชาชนจึงถือเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่ง²

¹ วัชรพงษ์ วชิรปัญญา, ประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของภาคประชาสังคม.

วารสาร มจร. นครน่านปริทรรศน์, (2)1 (2561), หน้า 105-120

² พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์, ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอ

ปัจจุบันการพัฒนาประชาธิปไตยและการกระจายอำนาจของไทยมีความก้าวหน้าในเชิงรูปแบบมากพอสมควร แต่เมื่อพิจารณาถึงเนื้อหาและสาระสำคัญที่นำไปสู่การปฏิบัติจริงและเกิดผลประโยชน์ต่อสาธารณะยังพบว่ามีปัญหาเพราะนักธุรกิจและนักการเมือง ซึ่งมักเป็นบุคคลคนเดียวกัน มุ่งทำการเมืองแบบนักการเมืองโดยอาศัยกระบวนการประชาธิปไตยผ่านผู้แทน ที่เปลี่ยนจากการเมืองแบบอมตยาธิปไตย มาเป็นการเมืองแบบนักธุรกิจการเมืองทั้งในระดับท้องถิ่นและระดับชาติ ซึ่งมุ่งรักษาผลประโยชน์ทางธุรกิจ ของตนหรือกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้องเป็นหลัก³ ซึ่งในความเป็นจริง พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ อธิบายว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยจะสามารถดำรงอยู่ได้นั้น ประชาชนจะต้องมีความศรัทธา ความเชื่อมั่น และต้องมีทัศนคติที่ไม่เป็นปฏิปักษ์หรือทัศนคติที่ไม่ขัดแย้งต่อระบอบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ที่ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ซึ่งประชาธิปไตยจะเจริญหรือเสื่อมลงนั้น ขึ้นอยู่กับบทบาทและหน้าที่ของประชาชนภายในชาติเป็นสำคัญ ประชาชนต้องรู้จักใช้และรักษาสีทธิทางการเมืองของตน ไม่ยอมให้บุคคลอื่นมาแอบอ้างใช้สิทธิในการเมืองของตน และจะต้องไม่เป็นการก้าวท้าวหรือละเมิดสิทธิเสรีภาพ

อย่างไรก็ตาม การจะพัฒนาระบอบประชาธิปไตยให้เกิดความยั่งยืนได้นั้น ต้องปลูกฝังความรู้ความเข้าใจ และค่านิยมประชาธิปไตยที่ถูกต้องให้แก่เยาวชนคนรุ่นใหม่ที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศ ซึ่งการมีส่วนร่วมของเยาวชนในการพัฒนาประชาธิปไตยสิ่งสำคัญคือ การศึกษาเรียนรู้ถึงหลักการและแนวคิดพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยเฉพาะหลักอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน หลักความเสมอภาค สิทธิ เสรีภาพ หลักนิติธรรม หลักเหตุผล หลักการถือเสียงข้างมาก หลักประนีประนอม ซึ่งเป็นหลักการพื้นฐานทางประชาธิปไตย ที่สำคัญ โดยต้องศึกษาทำความเข้าใจ เข้าถึง อย่างลึกซึ้ง ละเอียดยุติธรรม ถูกต้องอย่างถ่องแท้รวมทั้งการใส่ใจกระตือรือร้น ตั้งใจขวนขวายศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม ในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย⁴ โดยที่ สรพงษ์ เกิดแก้ว และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์⁵ ระบุว่า ทัศนคติทางการเมืองที่ดีนั้นต้องเริ่มมาจากรากฐานตั้งแต่วัยเด็กและสั่งสมมากระทั่งวัยผู้ใหญ่ ซึ่งโรงเรียนเป็นอีกสถาบันที่สำคัญในการปลูกฝังทัศนคติทางการเมืองที่ดีต่อเยาวชนของชาติ สร้างความเจริญเติบโตของประชาธิปไตยโดยยึดหลักความมี เหตุผลและยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างจากผู้อื่น ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนเหล่านี้ จะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการนำมาพัฒนาความเป็นประชาธิปไตยของประเทศไทยให้ประสบผลสำเร็จได้อย่างสมบูรณ์และมั่นคงต่อไปในอนาคต

เมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี, วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์, (7)1 (2560), หน้า 190-202

³ สมนึก ปัญญาสิงห์, การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน:

กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอกู่เวียง จังหวัดขอนแก่น, คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.

⁴ พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้างอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2(2) (2558), หน้า 32-44

⁵ สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย, กรุงเทพมหานคร, สำนักประชาสัมพันธ์: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2559.

⁶ สรพงษ์ เกิดแก้ว และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี, วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4(1) (2558), หน้า 57-67 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 (ลำปาง). จากเว็บไซต์ http://datacenter.lpgpeo.info/?page=dep_main&id=1052101735#school

การวิจัยในครั้งนี้ จึงเป็นการศึกษาถึงระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โดยเลือกกลุ่มประชากรที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีผสมผสานความเป็นชุมชนเมืองและชุมชนชนบท ซึ่งมีความแตกต่างในการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ดังนั้น ผู้วิจัยจึงนำตัวแปรที่มีความเกี่ยวข้องมาทำการค้นหาคำตอบจากกลุ่มตัวอย่างเพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะในการพัฒนาความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ของกลุ่มนักเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณในครั้งนี้ เป็นการศึกษาถึงระดับความเข้าใจและความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง โดยศึกษาถึงปัจจัยด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง การมีส่วนร่วมทางการเมือง และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มาทำการค้นหาคำตอบตามวัตถุประสงค์การวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่ศึกษาในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 ในปี 2562 ทั้งหมด 7 โรงเรียน จำนวนนักเรียนรวม 4,139 คน ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยโดยสุ่มตัวอย่างจากประชากรทั้งหมด ซึ่งใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) ตามสูตรของ Yamane, T. (1973) ใน "Statistics: An Introductory Analysis" ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 370 คน และคำนวณหาสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักเรียนและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6⁷

ที่	โรงเรียน	จำนวนนักเรียนชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 4 – 6 (คน)	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง (คน)
1	โรงเรียนบุญวาทย์วิทยาลัย	1,888	168
2	โรงเรียนลำปางกัลยาณี	1,563	140

⁷ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35, ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่, 2562.

3	โรงเรียนเมืองมายวิทยา	43	4
4	โรงเรียนเสด็จวนชยางค์กุลวิทยา	152	14
5	โรงเรียนโป่งหลวงวิทยา รัชมังคลาภิเษก	67	6
6	โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการเขลางค์นคร	389	35
7	โรงเรียนกวีลุมวิทยา	37	3
รวม		4,139	370

การสร้างเครื่องมือเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย เพื่อออกแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย โดยกำหนดเป็นโครงสร้างของเครื่องมือให้ครอบคลุมเนื้อหา และทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยการคำนวณหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective Congruence : IOC) พร้อมทั้งหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้ว ไปทดลองใช้ (Try - out) โดยการนำไปเก็บข้อมูลกับกลุ่มที่มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 50 ชุด และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามแต่ละตอนโดยการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.86

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการวิเคราะห์โดย 1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล ด้านเพศ และ ระดับการศึกษา วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ จำนวน ความถี่และร้อยละ 2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์โดยหาค่าสถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ 3) การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย วิเคราะห์ด้วยการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จากการศึกษา พบว่า

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ เป็นชาย จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 64.9 และ เป็นหญิง จำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 35.1 ส่วนใหญ่เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 173 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 รองลงมา เรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 95 คน คิดเป็นร้อยละ 26.7

ขณะที่ เมื่อวิเคราะห์ระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง

ข้อ	รายละเอียด	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	ท่านให้ความสนใจข่าวสารทางการเมืองในทุกระดับ	4.14	0.73	มาก
2	ท่านติดตามข่าวสารทางการเมืองอยู่ตลอดเวลา	4.22	0.71	มากที่สุด

3	ท่านได้สนทนาข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลในครอบครัว	4.14	0.75	มาก
4	ท่านได้สนทนาข่าวสารทางการเมืองกับเพื่อนที่โรงเรียน	4.08	0.76	มาก
5	ท่านวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองได้เป็นอย่างดี	3.82	0.54	มาก
6	ท่านเชื่อว่าข่าวสารที่ได้รับจะทำให้ท่านตัดสินใจทางการเมืองได้โดยง่าย เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง	4.30	0.71	มากที่สุด
เฉลี่ย		4.12	0.36	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า เชื่อว่าข่าวสารที่ได้รับจะทำให้ท่านตัดสินใจทางการเมืองได้โดยง่าย เช่น การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.30 รองลงมา คือ ติดตามข่าวสารด้านการเมืองอยู่ตลอดเวลา มีค่าเฉลี่ยในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.22 ขณะที่ วิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองได้เป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง

ข้อ	รายละเอียด	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองผ่านช่องทางต่างๆ เช่น โซเชียลเน็ตเวิร์ค	3.86	0.51	มาก
2	ท่านเชื่อว่าสังคมเปิดโอกาสให้ท่านร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่างๆ เช่น ระดับโรงเรียน หมู่บ้าน ชุมชน	4.25	0.43	มากที่สุด
3	คนในครอบครัวสนับสนุนให้ท่านร่วมกิจกรรมทางการเมือง	4.14	0.75	มาก
4	ท่านสนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ อยู่เสมอ	3.85	0.51	มาก
5	ท่านเชื่อมั่นต่อองค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น คณะกรรมการเลือกตั้ง ศาลรัฐธรรมนูญ เป็นต้น	3.87	0.49	มาก
เฉลี่ย		3.99	0.31	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า ระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า เชื่อว่าสังคมเปิดโอกาสให้ท่านร่วมกิจกรรมทางการเมืองในระดับต่างๆ เช่น ระดับโรงเรียน หมู่บ้าน ชุมชน มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 รองลงมา คือ คนในครอบครัวสนับสนุนให้ท่านร่วมกิจกรรมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ขณะที่ สนับสนุนกิจกรรมทางการเมืองที่จัดขึ้นโดยภาคส่วนต่างๆ อยู่เสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85

ตารางที่ 4 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในด้านการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย

ข้อ	รายละเอียด	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	โรงเรียนที่ท่านเรียนมุ่งเน้นการสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรม	4.16	0.75	มาก
2	โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเรื่องประชาธิปไตย	4.14	0.39	มาก
3	โรงเรียนจัดกิจกรรมที่สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย	3.05	0.68	ปานกลาง
4	ท่านเรียนรู้เรื่องประชาธิปไตยและการเมืองด้วยตนเอง	3.48	0.51	มาก
เฉลี่ย		3.71	0.27	มาก

จากตารางที่ 4 พบว่า ระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในด้านการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนที่ท่านเรียนมุ่งเน้นการสร้างให้นักเรียนมีคุณธรรม มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.16 รองลงมา คือ โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนเรื่องประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 ขณะที่ โรงเรียนจัดกิจกรรมที่สนับสนุนระบอบประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยภาพรวม

ข้อ	รายละเอียด	$\bar{X}$	SD.	แปลผล
1	การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง	4.12	0.36	มาก
2	การมีส่วนร่วมทางการเมือง	3.99	0.31	มาก
3	การได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	3.71	0.27	มาก
เฉลี่ย		3.94	0.24	มาก

จากตารางที่ 5 พบว่า ระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และเมื่อวิเคราะห์เป็นรายด้าน พบว่า การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12 รองลงมา คือ การมีส่วนร่วมทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ขณะที่ การได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71

ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
จากการศึกษา สามารถแสดงได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรตามกับตัวแปรอิสระและระหว่างตัวแปรอิสระ

ตัวแปร	X1	X2	X3	Y
X1. การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง	1.000	.311**	.489**	.421**
X2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง		1.000	.338**	.811**
X3. การได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย			1.000	.531**
Y. ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตย				1.000

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 6 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปรมูลเหตุ คือ การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง (X1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (X2) และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (X3) มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

ตารางที่ 7 แสดงการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรอิสระของปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ตัวแปรพยากรณ์	B	Std. Error	Beta	T	Sig.	Tolerance	VIF
Constant	-2.086	.208		5.533	.000		
X1. การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง	.100	.041	.278	2.450	.010	.737	1.357
X2. การมีส่วนร่วมทางการเมือง	.927	.043	.700	23.716	.000	.858	1.166
X3. การได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย	.425	.054	.256	7.943	.000	.722	1.384

$R = 0.858$, $R^2 = 0.737$, $F = 328.276$, $Sig = 0.000$

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 7 พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางการเมือง (X2) ส่งผลทางบวกต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .700 ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .927 รองลงมาคือ การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง (X1) โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .278 ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .100 ในขณะที่ การได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (X3) ส่งผลทางบวกต่อการเป็นหนี้สินภาคครัวเรือนของประชาชนต่ำที่สุด โดยมีค่าน้ำหนักความสำคัญของตัวแปรในรูปคะแนนมาตรฐาน (Beta) เท่ากับ .256 ในรูปคะแนนดิบ (B) เท่ากับ .425

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ว่า ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง สามารถทำนายได้ด้วยมูลเหตุด้านการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง (X1) การมีส่วนร่วมทางการเมือง (X2) และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย (X3) ซึ่งมีความแม่นยำร้อยละ 73.70 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สมการที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนตามลำดับความสำคัญของตัวแปรที่เข้าสมการมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถนำมาเขียนในรูปคะแนนดิบและมีคะแนนมาตรฐานได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในรูปแบบคะแนนดิบ

$$Y = -2.086 + .700(X1) + .278 (X2) + .256 (X3)$$

สมการพยากรณ์ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน

$$Z = .927(X1) + .100 (X2) + .425 (X3)$$

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษาระดับความเข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตย พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เข้าใจการปกครองระบอบประชาธิปไตยจากการเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด สอดคล้องกับ สรพงษ์ เกิดแก้ว และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์ (2558)⁸ ที่ศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีความสนใจข่าวสารการเมืองการปกครองต่างกัน มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจมาจากข่าวสารทางการเมืองการปกครองในปัจจุบันส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ปรากฏเท่านั้น การทำหน้าที่วิเคราะห์ วิจัย หรือการเปรียบเทียบข้อมูลต่างๆ ในลักษณะที่เป็นกลางยังมีไม่มากพอที่จะส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ความเชื่อ หรือทัศนคติของผู้รับข้อมูลข่าวสารนั้นๆ ได้ ซึ่งสื่อมวลชนควรให้ความสำคัญในการให้ความรู้และเสริมสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ดีให้กับเยาวชน โดยการนำเสนอข้อมูล ข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่างๆ การวิเคราะห์ที่มีเหตุผลเชื่อถือได้ รวมทั้งการส่งเสริมให้ เยาวชนมีส่วนร่วมผ่านทางรายการต่างๆ เพื่อนำไปสู่ทัศนคติทางการเมืองที่ถูกต้องต่อไปในอนาคต

ขณะที่ การมีส่วนร่วมทางการเมืองของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยในระดับมากด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับ ธนาภรณ์ ไ้วเจริญ และ วชิรินทร์ ชาญศิลป์ (2560)⁹ ที่ศึกษาเรื่อง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัด

⁸ อ้างอิงแล้ว, ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4(1): 57-67 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 (ลำปาง). [Online]: http://datacenter.lpgpeo.info/?page=dep_main&id=1052101735#school

⁹ ธนาภรณ์ ไ้วเจริญ และ วชิรินทร์ ชาญศิลป์, วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียน โรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี, วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 4 (1) (2560). หน้า 133-147

ปราจีนบุรี ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีการเตรียมตัวและพร้อมที่จะมีส่วนร่วมในทุกๆ กิจกรรมอย่างกระตือรือร้น เพราะโครงการ/กิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้น นอกเหนือจากการได้รับความรู้และประสบการณ์ต่างๆ เพิ่มเติมแล้ว ยังทำให้รู้สึกสนุกสนาน และสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างเพื่อนนักเรียนด้วยกัน และยังมีข้อเสนอให้โรงเรียนควรดำเนินโครงการและกิจกรรมกระตุ้นนักเรียนให้มีความสนใจและเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เช่น การจัดค่ายเยาวชนเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และเปิดโอกาสให้เยาวชนได้เสริมสร้างความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย การสร้างจิตสำนึกให้เยาวชนมีศีลธรรม จริยธรรม ตระหนักถึงสิทธิและหน้าที่ของตนตามวิถีประชาธิปไตย พาไปศึกษาดูงานในสถานที่จริง เช่น รัฐสภา ศาล รัฐธรรมนูญ เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม การได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด อาจเนื่องมาจาก ไม่มีการมุ่งเน้นการเรียนการสอนในด้านความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งอาจเป็นส่วนหนึ่งที่ประกอบในรายวิชาอื่นเท่านั้น จึงส่งผลให้ความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายยังไม่มากเท่าที่ควร สอดคล้องกับจินตนา ศรีบุญ (2560)¹⁰ ที่ศึกษาเรื่อง ศูนย์เรียนรู้การเมืองและการเลือกตั้งอาเซียน: แนวทางการให้การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ระบุว่า การศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในปัจจุบันมุ่งให้ความรู้เพื่อสร้าง ประชาชนของตนเองให้เป็นพลเมืองที่มีความเป็นอิสระพึ่งตนเองได้ เคารพสิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ ตลอดจนเป็นพลเมืองที่มีความรู้ความสามารถเป็นพลเมืองของโลก ทั้งนี้ การให้ความรู้เพื่อความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย นั้น การที่นักเรียนจะมีผลสัมฤทธิ์ต้องประกอบด้วยคุณลักษณะ 3 ประการ คือ 1) “ความรู้” เกี่ยวกับการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย รัฐธรรมนูญ กฎหมาย องค์การทางการเมือง สิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ เสมอภาค ภราดรภาพ เป็นต้น พร้อมกับการเรียนรู้วัฒนธรรมทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย คือมีเหตุผล มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วม มีความสำนึก 2) “ทักษะ” ที่เกิดจากการปฏิบัติซ้ำๆ จากข้อเท็จจริง สถานการณ์จริง เพื่อให้ผู้เรียนรู้จักการปรับตัว เรียนรู้ประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงอย่างรอบด้าน รู้ถึงวิธีการแก้ไขปัญหาต่างๆ อย่างสันติ สมานฉันท์ และอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมอย่างปกติสุข และ 3) “ทัศนคติ เจตคติ” เกิดจากการเรียนรู้ทางเนื้อหา สาระ และมีการฝึกปฏิบัติจากเหตุการณ์จริงร่วมกับผู้อื่น อย่างมีระบบ ทำให้ผู้เรียนรับรู้ เข้าใจถึง ความเป็นจริงของประเด็นต่างๆ ของสังคม การเมือง เศรษฐกิจ สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรม เป็นต้นทำให้ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบช่วยเหลือผู้อื่น ช่วยเหลือสังคม และประเทศชาติ

เมื่อวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ที่พบว่า การมีส่วนร่วมทางการเมือง การเข้าถึงข่าวสารทางการเมือง และการได้รับความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตย ล้วนส่งผลทางบวกต่อความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้งสิ้น สอดคล้อง ชัยกฤต รัตนกร (2558)¹¹ ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของ

¹⁰ จินตนา ศรีบุญ, ศูนย์เรียนรู้การเมืองและการเลือกตั้งอาเซียน: แนวทางการให้การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ, 2560.

¹¹ ชัยกฤต รัตนกร, ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุง และโรงเรียนชลกันยานุกูล ในการเมืองแบบประชาธิปไตย, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.

นักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุง และโรงเรียนชลกันยานุกูล ในการเมืองแบบประชาธิปไตย พบว่า ในภาพรวมนักเรียนโรงเรียน ชลราษฎรอำรุงและโรงเรียนชลกันยานุกูล มีการตื่นตัวทางการเมือง แบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามรายด้าน อันดับแรก คือ ด้านความเข้าใจทางการเมือง รองลงมา คือ ด้านสถาบันการศึกษา ด้านสถาบันสื่อมวลชน ด้านสถาบันครอบครัว และอันดับ ท้ายสุด คือ ด้านกลุ่มเพื่อนและชุมชน และผลการเปรียบเทียบปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองในการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุงกับโรงเรียนชลกันยานุกูล พบว่า เพศ อายุ สถาบันการศึกษา ระดับชั้นปีการศึกษา และสาขาวิชาที่เรียนของนักเรียนต่างกัน มีการตื่นตัวทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างกัน โดยที่ สื่อสารมวลชนมีส่วนสำคัญในการเสริมสร้างความรู้ และบ่มเพาะความคิด ความเชื่อ ค่านิยม และอุดมการณ์ทางการเมืองจนมีการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนอยู่ในระดับมาก และสถาบันการศึกษามีหลักสูตร เนื้อหา การเรียนการสอนที่เกี่ยวกับการเมือง การปกครองและแนวทางการปฏิบัติตนตามระบอบประชาธิปไตยจะมีการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนอยู่ในระดับมากด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ บุคคลในครอบครัวส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองต่างๆ เช่น ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง การสนทนาแสดงความคิดเห็นทางการเมือง ไปฟังคำปราศรัยนักการเมือง และสามารถแสดงความคิดเห็นอย่างเสรี และแสดงออกได้อย่างอิสระ ส่งผลให้มีการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง มีข้อเสนอแนะเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ดังนี้

ข้อเสนอแนะในเชิงนโยบาย

รัฐบาลควรกำหนดให้สถาบันการศึกษามุ่งเน้นการเรียนการสอนในด้านความเป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง โดยเป็นวิชาหลักในหลักสูตรการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย เนื่องจากนักเรียนกลุ่มนี้จะต้องลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในชีวิต และครูอาจารย์ผู้สอนต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างเป็นระบบ เป็นกลาง ไม่นำเสนอและสอดแทรกความคิดเห็นของตนเองในการเรียนการสอน เพื่อไม่ก่อให้เกิดความขัดแย้งทางความคิดในระบบการเมืองการปกครองอย่างไม่มีเหตุผล

ข้อเสนอแนะในเชิงการปฏิบัติ

สังคมต้องส่งเสริมและเปิดโอกาสให้นักเรียนและเยาวชนสามารถพูดคุยสนทนาในประเด็นทางการเมืองทั้งในครอบครัว โรงเรียน และชุมชน โดยส่งเสริมให้เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองในเวทีหรือสถานที่ต่างๆ และสร้างพฤติกรรมการติดตามข่าวสารเกี่ยวกับประเด็นทางการเมือง ให้เท่าทันต่อสถานการณ์ และใช้หลักเหตุผลในการวิเคราะห์สถานการณ์นั้นๆ ใดในระดับหนึ่ง รวมถึงโรงเรียน สถาบันการศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องสร้างกิจกรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้มีความสม่ำเสมอ เพื่อฝึกทักษะการเรียนรู้ และการวิเคราะห์ จากกิจกรรมต่างๆ ที่จัดขึ้น อย่างเป็นอิสระโดยไม่ปิดกั้น จะทำให้การพัฒนาการเมืองแบบประชาธิปไตยของประเทศเป็นไปอย่างมีระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

- จินตนา ศรีบุญ. ศูนย์เรียนรู้การเมืองและการเลือกตั้งอาเซียน: แนวทางการให้การศึกษาเพื่อสร้างพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย. รายงานการศึกษาส่วนบุคคล. สถาบันการต่างประเทศเทวะวงศ์วโรปการ กระทรวงการต่างประเทศ, 2560.
- ชัยกฤต รัตนกร. ปัจจัยที่มีผลต่อการตื่นตัวทางการเมืองของนักเรียนโรงเรียนชลราษฎรอำรุง และโรงเรียนชลกันยานุกูล ในการเมืองแบบประชาธิปไตย. วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา, 2558.
- ธนาภรณ์ ไ้วเจริญ และ วชิรินทร์ ชาญศิลป์. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนโรงเรียนศรีมหาโพธิ์ จังหวัดปราจีนบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 4(1) (2560). หน้า 133-147
- พรภิรมณ์ ศรีทองคำ และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของประชาชนในตำบลบ้านช้างอำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารรัฐศาสตร์ปริทรรศน์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2(2) (2558). หน้า 32-44
- พิสิษฐ์ วงศ์รัตน์ศิลป์. ความคิดเห็นของประชาชนในการปกครองระบอบประชาธิปไตยในเขตอำเภอเมืองนนทบุรี จังหวัดนนทบุรี. วารสารดุสิตบัณฑิตทางสังคมศาสตร์. (7)1 (2560). หน้า 190-202
- วัชรพงษ์ วัชรปัญญา. ประชาธิปไตยกับกระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมือง ของภาคประชาสังคม. วารสาร มจร. นครน่านปริทรรศน์. (2)1 (2561). หน้า 105-120
- สมนึก ปัญญาสิงห์. การพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองกับกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยชุมชน: กรณีศึกษา ตำบลนาชุมแสง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น. คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2558.
- สรพงษ์ เกิดแก้ว และ วัลลภ รัฐฉัตรานนท์. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนศรีประจันต์ “เมธีประมุข” จังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารสหวิทยาการวิจัย: ฉบับบัณฑิตศึกษา, 4(1) (2558). หน้า 57-67 การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35 (ลำปาง).
- จากเว็บไซต์ http://datacenter.lpgpeo.info/?page=dep_main&id=1052101735#school
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 35. ข้อมูลสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่. 2562.
- สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. เยาวชนกับการมีส่วนร่วมพัฒนาประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร. สำนักประชาสัมพันธ์: สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. 2559.